

Yaşam

S a r g u n A . T o n t

Ressam Bilgisayarlar...

1A

1B

1C

1D

Atalarımız ne güzel söylemiş: “Büyük lokma ye ama büyük laf etme”. Sanırım aramızda zaman zaman “Keşke öyle bir söz söylemeseydim” demeyen tek bir kişi yoktur. Bu konuda bir yarışma olsa sanırım birincilik bilgisayar şirketi IBM’in müdürü Thomas Watson’un 1943 yılında yaptığı gafa verilir: “Bu piyasada ancak 5 tane bilgisayar satabiliriz!”

Peki Picasso’nun “Bilgisayar işe yaramaz, çünkü ancak yanıt verir” (yani soru sormaz) sözlerini hangi kategoriye koyacağız? Belki Picasso zamanında sorgulayan yazılımlar yoktu; ama şimdi var. Örneğin daha birkaç dakika önce ekranda, masaüstündeki kullanmadığım ikonları özel bir dosyaya koyup koymamak istediğim soruldu. Windows’un Explorer programını kullananlar “dosyalar arşive koyulsun mu?” sorusuyla sık sık karşılaşılır. (Bize kalırsa aslında PC’lerin yeteri kadar soru sormadıkları aşikar. Örneğin imla düzelten “spell checker” programının “Annen baban seni okutmak için bu kadar fedakarlık yapıyor. Bu sözcüğü tam 329’uncu kere yanlış yazdın, ayıp değil mi?” türünden bir soru yöneltmesi sanırım çok faydalı olurdu.)

Bu sütunu okuyanlar hatırlar; daha iki ay önce bilgisayarların edebi metinleri analiz ettiğini, hatta şiir bile yazmaya cüret ettiğini zaten yazmıştık. Hatta duyduğuma göre beste yapan yazılımlar bile piyasada satılmıyordu.

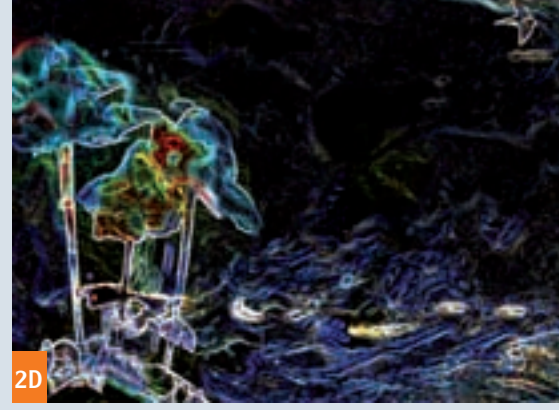
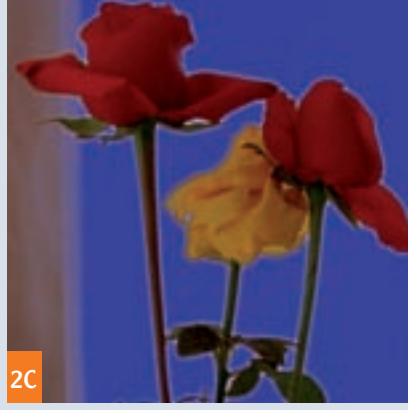
Şaka bir yana, günümüzde Picasso’ya hak vermeyenler yok değil. Bunlar bilgisayardan korkan sanatkarlar değil; çoğu bu konunun uzmanları, yetenekli kişiler. Sanal zekadan bahsettiğimizi anladınız herhalde.

Sanal zeka konusunda bilim dünyası ikiye bölünmüş durumda. Bir kısım araştırmacıya göre, beynin biyolojik bir makineden pek farkı yok. Diğer grupsa beynin çok daha özel bir yapıya sahip olduğu, teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin beynin tam karşısı bir bilgisayar yapılamayacağı görüşünde.

İkinci bir tartışma konusu da sanat-bilim ilişkilerinde sınırların nereye konulacağı. Halk arasında yaygın, ama gerçeği yansıtmayan bir algılama vardır; o da sanatın sadece kalbe, biliminse beyne hitap ettiği yönünde. Ama sanatkarların hepsi bu ayrıma katılmıyor. Örneğin, Rönesans'ın ünlü resam ve heykeltıraşı Michelangelo "İnsan, eliyle değil beyniyle resim yapar" demiş. Picasso ise değişik bir yaklaşım sergilemiş: "Ben 4 yılda Rafael gibi resim yapmayı öğrendim, ama hayatımın geri kalan kısmını bir çocuk gibi resim yapmak için harcadım" ve "Her çocuk bir sanatkardır. Sorun, büyüyünce hâlâ sanatkar kalabilmektedir." Emil Nolde de aynı fikirde: "Bir sanatkarın fazla birşeyler bilmesi gerekmez. Resim aynı nefes almak, yürümek gibi içten gelen doğal bir olay olmalı."

Özür dilerim ama eğer Picasso veya Nolde benim birkaç yıl öncesine kadar yaptığım resimlere bir göz atsalar böyle saçma laflar etmezlerdi. Onlar yetenekli insanlar için konuşmuş; biz yeteneksiz olup ama yine de bir şeyler yaratmaya çalışanlar için, Picasso ne derse desin, bilgisayar tam biçilmiş bir kaftan. Yani yukarıda bahsettiğimiz iki ekolün yanısıra bir de "Üzümlü ye, bağını sorma ekolü" var. Açıklayayım:

Ben bir yıla yakındır Başkent Üniversitesi'nde Dr. Burcu Arıcı'dan resim dersleri alıyorum. Sağolsun, hocam dersin büyük bir kısmını benim resimlerimi düzeltmekle geçirir, o kadar ki, ilk zamanlar yaptığım resimlerin iyilerinin üstüne hocamın da adını yazıyordum. Artık hocamın birkaç düzeltmesi dışında kendi başıma resim de yapabiliyorum. Müzelerden ve

galerilerden hiç talep gelmedi ama evdeki duvarlarım resimlerimle dolu. (Van Gogh'un da yaşamı boyunca tek bir resim satamadığını burada belirtmekte fayda var!)

Ama benim için Rönesans devri, bilgisayarı devreye sokunca başladı. Zaten bilim, teknoloji, edebiyat ve sanatın örtüştüğü ortak alanlar benim eskiden beri ilgimi çeken, karınca kararınca kafa işlettiğim konulardır. Photoshop ve Painter 9 yazılımlarını kullanarak yapılan birkaç güzel resmi görünce hemen balıklama atladım (Profesyonellerin kullandığı diğer yazılımlar da varmış, ama benim kafam bu kadarına yatıyor). Siz beğenmeyebilirsiniz ama ben sonuçlardan çok memnunum. Atölyeyi ve özellikle hocamı bırakmaya hiç niyetim yok; niyetim sanatımı iki koldan birlikte yürütmek. Şimdi size bu sayfalarda paylaştığım resimlere açıklık getiriyim.

Resim 1 A: Benim hocamın yardımıyla yaptığım saksılı gül tablosu. Saksı fena olmamış ama güllerde iş yok. Ortaokulda bu tabloya 5 üzerinden en fazla 3 verirler. 1B: Benim dijital kamerayla çek-

tiğim resimdeki güllerin, Photoshop cerrahisiyle tabloya aktarılması. Organ nakli tuttu ama güllerle yapraklar arasında doku sorunu var. İşte burada programın filtre seçeneği imdada yetişti. 1C ve 1D bir düzine kadar filtreden sadece ikisini kullandıktan sonra ortaya çıktılar. Hem el işi hem bilgisayar yardımıyla yapılan bu resimlere "Melez Tablolar" diyebiliriz. Eğer sırf bilgisayarda resim yapmak istiyorsanız, olanaklardan biri çektiğiniz bir fotoğrafı bilgisayara yükledikten sonra üzerinde oynamak. Örneğin 2A: Benim tablo yaparken model olarak kullandığım güllerin fotoğrafı. 2B, 2C ve 2D, Photoshop ve Painter 9'un yüzlerce olasılığından sadece birkaç tanesini kullanarak yaptığım eserler. (2D'nin sağ üst tarafındaki kuş Painter programından hazır olarak geldi, bana sadece yapıştırması kaldı. Arkadaki deniz başka bir tablomdan alınma.)

Dikkatli okuyucularımızın gözünden kaçmamıştır, bu gül üzerine yazdığımız üçüncü makale. Birincisinde uzun çalışmalarından sonra genetik cerrahiyle ilk kez mavi bir gül üretildiğini anlatmıştık. 1D'de gördüğümüz gibi biz bu işi çok daha kısa bir zamanda başardık. İkinci makalede bana gül DNA'sını izole etmeyi öğreten İrem ve Bahar için bilgisayar yoluyla yazmaya çalıştığım şiirler tam bir fiyaskoyla sonuçlanmıştı. Ama bu sayfalarda gördüğünüz gül resimlerini iftiharla onlara ithaf ediyorum.

Picasso için bilgisayar işe yaramayabilir, ama bizim gibiler için bu alet tam bir cankurtaran.

